

Gestió pública, lideratge i política

Política, gestió pública i lideratge: vet aquí un àmbit d'interrelacions complex i que no està ben resolt al nostre país. La praxi dels últims decennis s'ha caracteritzat més per la penetració del nivell polític en les estructures directives de les administracions i empreses públiques que no pas per la intensificació de la seva professionalització. El resultat és l'erosió d'itineraris professionals basats en el mèrit i la competència i l'ocupació de llocs directius per persones designades per una mera relació de confiança política, i no pas d'aptitud per dirigir i desplegar polítiques públiques. Sovint, la renovació de càrrecs s'orquestra des dels aparells dels partits i s'entén com un botí que cal maximitzar.

Per descomptat, res a dir sobre les persones amb aptituds professionals significades políticament que afronten el repte de crear valor públic a les organitzacions que dirigeixen, de les quals tenim bons exemples al nostre país des de la instauració de la democràcia. Tanmateix, hem de dir que aquesta no és pas la pauta més estesa, per molt que els partits s'hagin esforçat a preparar els seus militants, i que fins i tot se'ls hagi proporcionat formació directiva especialitzada.

Un altre problema és que la dimensió directiva professional, i la responsabilitat per la gestió que li és pròpia, no resulta prou observable. Les administracions eviten sovint avaluar i mesurar no ja el valor públic (impactes) sinó el mer rendiment de la gestió (resultats), segurament perquè les possibles disfuncions no quedin de manifest. Sovint falta també la visió a llarg termini i, per contra, hi ha molts projectes i

voluntats que s'expressen a l'inici de cada etapa política postelectoral. Això genera, en l'àmbit de la gestió pública, una sensació de provisionalitat, de reestructuració i reordenació permanents sense gaires instruments ni indicadors fiables que informin de l'eficàcia i l'eficiència de l'acció político-pública.

Les reiterades promeses de reforma del sector públic a casa nostra han acabat en desitjos no complerts. En el context actual de greu crisi econòmica i d'erosió de legitimitats institucionals, és sorprenent que una reforma profunda del sector públic –imprescindible des de la nostra òptica– segueixi estant fora de l'agenda política i no vagi més enllà de la racionalització o el mer aprimament del sector públic per raons econòmiques.

JOSEP MARIA VILALTA*

ASSOCIACIÓ CATALANA DE GESTIÓ PÚBLICA (ACGP)

Els partits entenen els càrrecs públics com un botí que cal maximitzar

ment es considera un llast per al progrés dels països. Cèsar Molinas empra aquest model d'anàlisi per explicar la situació espanyola i per entendre moltes de les actituds i dels comportaments dels polítics, sovint en connivència amb oportunistes privats, que erosionen la salut democràtica i provoquen la ruïna del país.

Aquest estat de coses va quedar de manifest a la taula rodona que l'Associació Catalana de Gestió Pública va

organitzar fa pocs dies al Parlament de Catalunya per celebrar el seu 20è aniversari, en què es va proposar als grups parlamentaris que la direcció pública professional s'instituis com una bona pràctica al nostre país.

La institucionalització de la direcció pública professional ha de poder garantir la competència professional de les persones que se situen al capdavant de les organitzacions públiques. Però, més enllà d'això, la seva presència induïx una sèrie de canvis fonamentals (el que Àngel Castiñeira anomena *miracle organitzatiu*) relacionats amb la direcció estratègica, l'avaluació i la gestió per resultats, la cooperació i la gestió de persones basades en el mèrit, aspectes poc presents a les administracions públiques de l'Estat i de Catalunya.

El binomi polític-directiu assegura un flux virtuós de doble sentit: del polític al directiu aportant legitimitat democràtica i direcció política, i del directiu al polític subministrant efectivitat de les polítiques i bon govern. La principal resistència al desenvolupament d'aquest model és la insistència en el model d'elits extractives i la percepció de pèrdua de poder dels aparells dels partits.

Cal una actitud de compromís ètic i cívic i valentia política per abordar aquest canvi. Cal una classe política compromesa amb el bé comú, la transformació social i l'aprofundiment democràtic. Cal renunciar a pràctiques anacròniques en benefici d'una societat meritocràtica, equitativa i més democràtica, que desplegui polítiques públiques efectives al servei de les necessitats socials.

*Isidre Obregón és coautor d'aquest article.

REUTERS